

Beskrivelse og særlige betingelser
til nye bygninger på garvermester
Hans Winthers grund på hjørnet af
Allehelgensgade og Rådhusstorvet
i Roskilde

Forseglet tilbud indsendes senest d. 4.
juli 1898 kl. 12 formiddag til
garvermester Hans Winther.

1. Nedbrydning

Bygherren forbeholder sig af de gamle materialer: Bindingsværksafbindingen på 1. sal i sidehuset mod Allehelgensstræde med 3 sæt vinduesrammer, 5000 stk hele brændte mursten, 250 stk hele tegsten samt alle de gamle gulvbrædder i sidehuset mod Allehelgensstræde; alle disse materialer nedtages og renses af entreprenøren men bortkøres af bygherren. Ellers tilhører de gamle bygninger med alt entreprenøren og nedbrydes og bortfjernes af ham. Kun gamle mursten må benyttes og kun for så vidt de ere helbrændte, hele d.v.s. have mindst 3 hele hjørner og ikke ere sodede eller fugtige. Ituslagne brændte mursten må benyttes som skærver, dog ikke sodede sten. Alle indvendige sten i dampskorsten eller skorstensrør må naturligvis under ingen omstændigheder benyttes. De større og hele sten i den gamle granitsokkel kan muligvis omhugges og benyttes som sokkel i den nye bygning. Intet gammelt tømmer eller andet træværk i den gamle bygning må benyttes i den nye do. Gamle betongulve, fundamenter og lignende skal opbrydes og bortkøres, dog kan mulig gamle grundsten benyttes i den nye bygnings fundamenter. De gamle mursten må benyttes i mure under jordhøjden samt i skillerum. Gavlene ved baghuset benyttes dels som gavlfod (for så vidt de ere tilstrækkeligt dybt funderede) og dels som hegnsmur og gården og skal derfor kun delvis nedbrydes.

Nedbrydningen skal foregå i to dele idet bygningerne på hjørnet hvor butikkerne findes først kan nedbrydes efter at den højeste del af den nye bygning er så vidt færdig, at den ene butik kan tages i brug – 1. december d. å.

2. Udgravning og fundering.

Udgravning til kælder i den dybde som tegningen viser. De nuværende huller fra garverkarrene på nabogrunden mod allehelgensstræde kan fyldes med den udgravede jord, resten bortkøres. Fundamenter udgraves som vist indtil 12" under kældergulvets underkant (fundering udover denne dybde betales extra, men skal der i tilbudet opgives pris pr cub beton med murstensskærver incl: udgravning og bortkørsel af jord. Fundamenterne skulle for ydermure være 8" for skillerum 6" bredere end det overfor værende murværk. Beton til fundamenter 1:4:4 murstensskærver. Kældergulve, gulv i gennemgang og gulv i gården og retiradebygningen. 1:3:6 med granitskærver, 5" tyk med 1" pudslag 1:1 – Kloak skal lægges med 6" hovedledning i forbindelse med kloakken i gaden, 4" stikledninger og 6" brønde med vandlås ved alle nedløbsrør, 12" brønde med vandlås ved retiraden og køkken afløbet og en 9" brønd som afløb fra gårdspladsen.

Der skal være afløb fra badekarret på 2. sal, samt fra 1 vaskekumme i hver af de tre butikker og afløb fra gulvet i vaskekælderen. For øvrigt alle ledninger af saltglacerede lerrør og efter stadsingeniørens forskrifter. Nedløbsrøret ved karnappen er, som vist, ført ind i closetrummet i den lave bygning og forbindes herfra med gaden kloak med

4" asfalteret jernrør gennem muren, 6" brønd indenfor facaden og 4" glaceret stikledning.

Der gøres opmærksom på, at forinden udgravningen kan påbegyndes, må den gamle retiradebygning overskæres og halvdelen flyttes og midlertidig opstilles på hjørnegrunden, ligesom der stadig må være fra adgang til naboens gård.

3. Murarbejde

To skifter over kældergulvet samt ovenpå soklen lægges i alle ydermure og skillerum isoleringslag, /8" tykt kunstig asfalt eller asfaltpap. Ydermurene i kældere mures indtil sokkelhøjde i cementblandet mørtel, berappes med cementmørtel og stryges med kunstig asfalt mod jordsiden. Lyskasserne foran kældervinduerne såvel til gård, som til gade har betongulv med afløb ud i jorden, pakket med skærver og skal hvile på udkragninger af murværket. Foroven er lyskasserne afdækkede med 6" tyk støbt beton med fals til riste med 1 ¼" vinkeljern i kanten og 3/8"+1" jerntremmer(ristene leveres af entreprenøren). I de brede vinduer må ristene endvidere hvile på påskruede jernknager i karmenes poste.. vangerne i lyskasserne og lysningerne i vinduerne mures af gule facadesten og fuges. Indvendig i kælderen ere alle mure over 1 stens tykkelse muret plant, skurede og hvidtede. Mure på og under 1 stens tykkelse pudses grovt og hvidtes, væggene i vaskekælderen skal dog alle pudses i cementblandet mørtel. Lofterne ere alle pudsede grovt på indskudsbrædderne og hvidtes. De gamle mursten bruges i kælderhøjde og hvis de rækker videre i skillerum i etagerne , for øvrigt mures udvendigt med helbrændte flammede sten, alle facaderne mod gaden med 1. sort røde håndstrøgne facadesten, ligeså gavlkamme og gavlen mod nord(mod købmand Knudsens gård) indtil gavlkammen på den lave bygning mod gaden. Alle facader fuges med flade fuger i skarpt grus og kalk (cementblanding efter nærmere bestemmelse)Gavlen mod købmand Schmeltz grund pudses grovt (1 cement, s skarpt grus og 1 gammel hvidtekalk) med indskårne fuger som markerer hovedgesims, gavlkam og bånd under 1. sals vinduer, samt med en pudset rund blænding lignende som vist på gavlen mod nord. Alle gavlkamme mod gaden ere afdækkede med sorte glacerede tagsten, mod gården med gamle røde do. Konsollerne under karnappen, hjørnestein i 182 længde på hovedgesimsens hjørner ved karnap, frontespice og på denne, samthjørnerne på hovedgesims på lave bygning på hjørnet, det øverste profil på frontespicens gesims som 18" bred dæksten, tavlen med indskrift anno 1898 og ornamentet på den midterste pille mellem frontespicens vinduer er alt af kridtsten. For øvrigt ere alle viste hvide bånd, kilesten i store butiksvinduer, bånd under 1. sals vinduer, kvadre på hjørnet ved Schmeltz grund og karnappens piller, indfatninger ved døre til hjørnebutikken og trappen i hjørnebygningen, selve hjørnet mod torvet samt hovedgesims, bånd og blænding i gavl og bånd og gesims på frontespicen pudsede hvide(1 del kridtmel, 4 dele skrap grus og 1 del hvidtekalk). I vinduerne på 1. sal til gade og gård samt på 2. sal til gaden lægges ½" tykke skifer-solbænke, 1" under karmen og 1 ½ " frem for

murlinien. Soklen og trappetrin mod gaden skal være granit(trinene dog uden de på tegningerne viste vanger) Hugningsgrad II. Ovenover soklen, over og under båndet ved 1. sals vinduer, over og under båndene i frontespiciens små piller, samt under hovedgesimsens mures et skifte glacerede sten på fladen. Pillerne mellem butiksvinduerne i det høje hus ere pudsede med granitpuds (udvasket efter pudsningen) og med fuger med 12 " mellemrum på tværs som ved naturlige sten. Udvendig trin ved gennemgangen til nabogården (mod denne) samt trin fra hovedtrappen til gården støbes af beton. De viste ankre i facaden og i gavlen skal være af smedjern og males. Her skal ingen steder anvendes formsten, undtagen over stuevinduerne, men alle mønstremuringer og stik skal mures med almindelige sten som hugges. Ved de lige stik skal såvel over- som underside samt de midterste fuger alle være vandrette og stenene må derfor hugges både i over- og underkant. Skorstenspiberne mures med røde sten, den høje pibe på hjørnebygningen med de viste pudsede bånd og med forankring in i naboen gavl. Ved denne gavl må, om det viser sig nødvendigt, den herværende beklædning fortsættes ned under gavlkammen (den går nu ikke så langt ned). Facaden mod gården er muret med gule håndstrøgne sten og farvet gul (skuret) med hvidtet gesims. Gavle mod nabogrundende og hegnsmuren er skuret og farvet gul. Hegnmuren om gården skal hugges af til 1 stens tykkelse, pudses groft og farves gul, samt afdækkes med gamle tagsten.

Indvendig i stue, 1. og anden sal pudses alle vægge fint, alle bræddeskillerum, lofter, tagskråninger og trappeløb røres og pudses. På lofterne i stuen og på 1. sal (i de tre værelser og karnappen) pudses en 6" høj glat hulkehl med et led på loftet (10" udladning)eller en træliste, på 2. sal i de tre soveværelser, samt i de to værelser på 1. sal i den lave hjørnebygning trækkes en 4" høj glat hulkehl 8" udladning og et led efter en træliste på loftet. Roset sættes i de tre værelser på 1. sal til 7 kr. pr. stk, i de to store butikker, regnes to lignende rosetter i hver, i hjørnebutikken en roset til 5 kr, i de tre soveværelser, samt i værelserne over hjørnebutikken rosetter til 3 kr pr. stk. alle lofter hvidtes indtil de ere fuldstændige hvide og fri for skjolder. Kakkellovnspladser i bræddeskillerum mures med hule sten og i tilstødet til brædderne sættes galvaniserede trådned udenpå gipsrørene. Alle vægge som skal limfarves skal først hvidtes en gang af mureren. Gavlene i stuen, 1. og 2. sal skal foruden de pudses afkastes og asfalteres med kunstig asfalt.

De viste kakkellovne, komfur og vaskekedel leveres opstilles og udmures med tilbehør af rør, spjæld og gulvplader. Der regnes med følgende priser: vaskekedel 25 kr. Ovne til store butikker 100 kr pr stk, til spisestue og dagligstue 100 kr på stk herreværelse 80 kr. hjørnebutik 80 kr værelser over denne 50 kr pr stk, de tre soveværelser, gæsteværelse og pigeværelse 50 kr pr. stk, 1 komfur 120 kr.

Alt materiale og arbejde skal selvfølgelig være 1. classes og entreprenøren sørger for stillads, stik, vandledning, midlertidig afspærring o.s.v. efter henlægning og færdiggørelse af kloak skal tilfyldes og brolægges i gaden. Renserør i skorstensrør og em-klap i køkken samt ventil i herreværelse leveres og indmures. I alle røgrør sættes

støbte bøsninger for kakkellovnsrørene. På alle bjælkelag henlægges et 2 ½ " tykt sandblandet lerlag, også på bjælkelaget over 2. sal (hanebjælkelaget). Entreprenøren foretager al efterpuds efter de andre håndværkere og om fornødent flere gange. De viste jernbjælker over alle stuevinduer og hovedskillerum leveres og oplægges.

4. Tømrerarbejde

Bjælkelagene henlægges af sydsvensk sundt og tjærefuldt tømmer, i den høje bygning over kælder, stue, 1. og 2. sal (frontespisen) alle 8/8", sidehuset til høj bygning 4/8", i hjørnebygning og lav bygning 6/6" bjælkerne på murlægte 4/4" savskåret notes (6/6" og 4/8" pånaglede lægter) og forsynes med 1" kantskåret indskud. Alle bjælkehoveder i mur og bjælkesider mod mur stryges med karbolineum og bjælkehovederne beslås med tjærepap. Over rosetterne lægges trempel af planker i plan med undersiden af bjælkerne. På hver 4. bjælke sættes solide forskudsankre med krampe og to søm og 12" lang understok. Alle udvexlinger lappes, bores og forsynes med spidsklamre. Alle lofter og trappeløb forskalles med ¾" + 4" forskalnings-brædder med forløbne stød. Brædde-skillerum er af 1 ¼" krydsforskallede med ¾" brædder. Tagværket afbindes såvel på høj som lave bygning med 5/6" spær og hanebånd og 5/5 trempelvæg, delvis bindingsværks hovedskillerum, 5/5" bagvantstolper og rem. Taget hægtes til skifer med 1 ¼" + 2 ½ skårne lægter 10" fra midte til midte, forsænkede skodrender med en lægte på hver side, 12" brede af 1 1/2" brædder. Rygnings- og grotblædder 1 ¼". Taget over karnap 3/6" spær og såvelsom de flade tage på de lave bygningers ryg og hjørnet mod torvet, forskallet med 1 ¼" brædder (taget over karnap skal dækkes med små skifer) tømreren foretager udskæring for tagvinduer og nedledning af rendejern. Mellem de to nederste lægter i tagene lægges et 1 ¼" + 7" gesimsbræt. På karnaptaget en lille kvist med ramme, høvlet træ. Alle tagskrån timer forskalles med ¾" + 4" brædder til puds, i hanebjælkelaget lægges indskud på lister. Trempelvægshøjden skal ikke forskalles og pudses med beklædes uden på stolperne med ¾" høvlede og staffede brædder med fod og dækliste. Lyskasse til badeværelse og trapperum af 1 ¼" høvlede og pløjede brædder med 3" snofatning, tilsætning og indfatning ved tagvinduerne i closet og hovedtrapperum. To kviste med høvlede stolper og gesims, tag og finker (af to lag brædder) til gården. I stedet for den på tegningerne vist flagstang leveres en mindre som kan være inde på loftet og stikkes ud gennem det ovale vindue. En gaffel på loftet til at fastgøre stangen i. retiradebygningen med 5/5" høvlede stolper og rem, 3/5" spær og høvlet tagbeklædning, sider af ¼" høvlede og staffede brædder, tre jalousidøre med beslag, 1 sæde, egetræs tønd, ligeså egetræs tønd og zinkbeklædt tragt i potterum, tremmegulv i pissoir. I gennemgangen til nabogrunden 3+62 høj høvlede skillerum og 1 sæde med egetræstønder, revledør. I kælderen det viste lægteskillerum ind mod kulkælderen. En trappestige til hanebjælkeloftet anbringes som vist. Lem med kontravægt i loftet. Gulv lægges i stuebutikkerne, i værelserne over hjørnebutikken

og på 2. sal af 2. sort ¼ høvlet og pløjede gode fyrrebrædder, ingen tarvelig kvalitet, på hanebjælkelaget og i trapperummene over lave bygning lægges høvlet 1" pløjet gulv. På 1. sal i høj bygning lægges gulv af 1. sort 1 ¼" høvlede og pløjede fyrrebrædder. Alle guldbredder uden løs siddende knaster o.s.v. 1. sort gulv blanke brædder. Trapperne med 2 ½"foranger og trin og 1 ½" bygninger, høvlede, drejede balustre og fyrretræes håndliste, dog mahognihåndliste på hovedtrappen i høje bygning fra stue til 1. sal.

Alt materiale 1. klasse og alt arbejde solidt og godt udført i enhver henseende.

5. Snedkerarbejde med beslag.

Vinduerne i kælderen mod gården to rammede, hængsler forinden, kæde foroven . mod gaden løse rammer til at aftage med forvridere indvendig, træsprosser. De store buede butikskarme ere af 3/7" planker løsholt med tandsnit som vist i tegning og små inddelinger med træsprosser til glas foroven. Glat lysbeklædning og 4" bred indfatning i for- og bagkant. De mindre butikskarme ar af 2 1/2+5" planker, samme profil ovenpå karmen som løsholtet i store karme, glas lysningsbeklædning og 4" indfatning. Vinduerne i etagerne i høje og lave bygning såvel til gård som gade som vist i tegningen 2 1/2 + 4 ½" karme 1 ½+ 2 1/4" rammer, sprosser i øverste rammer i vinduer på 1. sal i høje bygning, forsatsrammer i spisestue og dagligstue samt i midterste soveværelse, glat lysningsbeklædning og 4" bred indfatning 10" bred vinduesplade med underliste. Rammer i kvistene som vist og 6" bred vinduesplade her. Almindelig stærkt smedet beslag på alle vinduer, blødtstøbte tilholdere og kroge og 1 udvendig stormstang med gaffel(2 i 6 rammede vinduer) ved alle vinduer. Messingforvridere til forsatsrammer. Et ovalt vindue med træsprosser i frontespicen, forvridere indvendig. I kælderen almindelige glatte revledøre til alle rum 1 ¼" høvlede med 1 ½" revler, plankekarm og 3" brede indfatninger, hollandske hængsler, indstikken læs med nøgle og tarveligt trægreb. I viktualiekælder bord med hylde under ved vinduet , reol med hylde. 15" mellemrum fra gulv til loft på gavlvæggen. I vaskekælder bord med hylde under vinduet og en løs tremmebuk. Et skab med hylde i hjørnet i viktualiekælder. Udvendige døre til hjørnebutikken og trappen her 1 ½" med fyldninger forneden. Lister til spejlglas foroven, glat tilsætning til karmen, 4" fyldninger forneden. Sprosser af træ foroven, en lignende dør, men stumpt sammenstemt, mod nabogården. Dørene til de to store butikker 1 1/2"ramtræ, fyldninger forneden løse lister til spejlglas foroven. Dør til gangen ind til hovedtrappen lignende som disse men dobbelt. Døren inde ved hovedtrappen med svingbeslag. På alle døre hollandske hængsler, på butiksdøre bronzelåse og greb som kan aftages og afspærres. På svingdøren to broncehanke, på dobbelt dør og dør til trappen i hjørnebygningen og dør til gennemgang til nabogrund broncegreb til 4 kr, indstikken lås og smæklås på dørene til trapperne. I forrummet mellem de to butikker og i gangen ind til hovedtrappen opsættes på loftet lister i delinger som vist. Dørene fra bagbutikkerne til trappen har tre fyldninger. Lås med trægreb til kr. 2,25 og smæklås.

På alle vægge sættes under hulkehlen en 3" høj høvlet og kehlet liste. I alle rum 6" høj fodlister med hove i overkant. I tørrum mellem de to butikker sættes på væggene lister i fyldningsinddeling, svarende til dørens fyldninger. I lageret ved hjørnebutikken det viste bord med hylder under samt et mindre bord til kogegas. Til det i den ene butik viste skab leveres en mindre dør med nøgle, hylder indvendig eller knager efter nærmere aftale. På 1. sal og 2. sal ere alle enkelte døre af 1 1/2" træ med tre fyldninger med forskellig inddeling, en dobbelt dør mellem dagligstue og spisestue med 6 fyldninger, døren fra forstue til hovedtrappe med plankekarm og poste, på siderne fyldning forneden og glas foroven. Alle døre med hollandske hængsler og indstikken lås, horn greb til 4 kr pr. par på døre 1. sal i de tre værelser og ud mod hovedtrappen og smæklås på dør til hovedtrappen 1. og 2. sal, 6" indfatninger på døre i tre værelser på 1. sal, på alle andre døre 4" brede glatte indfatninger og greb af træ til kr. 2,25 pr par. Trælisten på væg i herreværelset som vist, mindre dør til skabet her med nøgle, hylder i skab, dør til skab i spisestue og hylder her, dør til garderobe under trappe med nøgle, knager indvendig, hylder i den runde gang ved forstuen og knageliste med metalknager i forrum på 1. og 2. sal og i forstuen. Indfatninger og lysninger om åbningerne ved forrum og forstue. Ovenpå gelænderet i forrum på 2. sal en bordplade og bord med hylde under ved gavnl, 1 closet af poleret fyrretræ leveres og opstilles i closetrum med rør op gennem taget. Dørene til closet, spisekammer og badeværelse ere mindre døre. På loftet i herreværelset og i karnap opsættes 1 1/2" + 3/4" kehlede lister i inddelinger på væggene efter nærmere aftale. I alle rum på 1. sal hvor der er gesims 32 høj kehlet skilderiliste, i alle rum med gesims på 2. sal 22 høj skilderiliste. I værelser hvor der skal tapetseres sættes 1 1/2" kakkelovnslister på begge sider af kakkelovnsplader. Ved åbningen mellem kabinet og dagligstue sættes buet indfatning med lister på siderne opstående 3 1/2" + 3 1/2" stolpe i midten og træstykker af 2" træ alt høvlet og kehlet med lister efter nærmere tegning. I selve byen tremmeinddeling med 5/8" rendestokke med 4" mellemrum, panel forneden med fyldninger til begge sider og dækplade i brystningshøjde. Til overlysene i forrum og badeværelse leveres rammer i karm som opsættes i loftet. Rammer med sprosser. I køkkenet opsættes bord med 2" plade, skabe under bordet med døre og hylde indvendig, bord med hylde under ved komfuret (til kogegas), endvidere på alle vægge en liste 3" bred og 2 alen på gulvet samt de to gavlvægge en 8" bred hylde, 3 212 fra gulvet. I spisekammeret bord med 4 skuffer ved vinduet samt reol 4 al høj med hylder med 15" mellemrum på de to andre vægge. I den søndre butik i stuen opsættes det viste panelskille rum med dør. 1 1/2" rammetræ. Fyldninger forneden og felter til glas foroven. Døren fra hovedtrappen ud til gården er en bred enkelt 1 1/2" dør på hovedtrappen ud til gården er en bred enkelt 1 1/2" dør med glas i øverste fyldning. Alt materiale til snedkerarbejdet skal være vestertysk sundt og frisk og vellagret tørt træ uden løse knaster. Alt beslag af nyt smedjærn let og stærkt i alle svejsninger, og alle låse og håndgreb efter prøve. For øvrigt naturligvis alt snedkerarbejde udført som 1. classes arbejde, og efter de nærmere tegninger og anvisninger samt arkitekten måtte give under arbejdets gang.

6. Glarmesterarbejde

3/8" tykt poleret spejlglas indsættes i alle karme i de tre butikker, i dør til hjørnebutikken og trappen i hjørnebygningen samt i døre fra forrummet til de to store butikker og til døren ind til hovedtrappen. Dobbelt tykt glas indsættes i svingdør ved hovedtrappen, i forstuedør på 1. sal, samt i 12 stk 6 stens tagvinduer. Mat sandblæst glas indsættes i skillerum i stuen i den ene butik(ruderne i forstuedøren på 1. sal skal også være sandblæst, men med blanke ornamenten) samt i ovenlysene i forrum og badeværelse på 2. sal almindeligt hvidt glas indsættes i sprossepartierne over de store buede butikskarme, i dør og vinduer i den lave bygning mod gaden samt i vinduerne på 1. sal i hjørnebygningen, endvidere i alle kældervinduer og i vinduerne 1. og 2. sal i høj bygning, i kvistvinduerne mod gården og det ovale vindue i frontispicen, samt i forsatsrammerne til vinduerne i spisestuen, dagligstuen, samt i midterste soveværelse på 1. sal. – alt spejlglas klart og hvidt uden fejl, almindeligt glas uden vindskevheder og ridser. Alle ruder skiftes omhyggeligt og kittes med grov ferniskit og alle glassplinter skal straks fjernes fra gulve og øvrigt træværk samt alle ruder ved afleveringen være hele og polerede. I butiksvinduerne 6" brede vippevinduer af spejlglas med messingfjeder beslag med stang.

7. Malerarbejdet.

Når nedenfor nævnes almindelig strygning menes altid 3 gange foruden grunding, selvfølgelig skal alt træværk omhyggeligt kittes og afslibes – Retiradebygningen, alle udvendige døre, vinduer og karme og alle døre i kælderen stryges i en tone, alle indvendige døre og andet træværk i stuen samt døre og øvrigt træværk i køkken, forrum og forstue og spisekammer, i de to værelser over hjørnebutikken, og i alle rammerne på 2. sal stryges i to toner. Døre og øvrigt træværk i spisestue, dagligstue og herreværelse åres egetræ og ahorn og matteres. I køkken males oliefarve i 2 alens højde fra gulv, resten af væggen limfarves, ligeså i den indvendige trappe i forstue og forrum samt i garderobe under den indvendige trappe oliefarve indtil